

Nr 220.

Av herr **Sandberg m. fl.**, om åtgärder för effektivisering av forsknings- och försöksverksamheten på jordbrukets område i Norrland.

Norrlandskommittén har den 4 februari 1946 avgivit ett betänkande angående forsknings- och försöksverksamheten på jordbrukets område i Norrland (SOU 1946:16). Såsom bakgrund till där framställda förslag har kommittén konstaterat, att de för jordbruket i norra Sverige utmärkande förhållandena erbjuda en hel rad speciella problem för jordbruksforskningen, samtidigt som de böra föranleda särskilt hänsynstagande vid försöksverksamhetens anordnande. En väsentlig utvidgning av denna senare verksamhet i Norrland anses sålunda ur olika synpunkter motiverad. Även i fråga om den mer specialiserade forskningsverksamheten är en utbyggnad önskvärd i vad denna verksamhet tager sikte på norrländska jordbruksproblem. Denna utbyggnad föreslås skola i så stor utsträckning som möjligt ske genom förläggning till landsdelen av de delar av forskningen, som ha avseende på de norrländska forskningsuppgifterna. Dessa norrlandsavdelningar böra emellertid enligt förslaget organiseras som filialer i anslutning till befintliga riksinstitutioner. Filialer skola sålunda finnas för växtodlings- och husdjursförsök, växtförädling, trädgårdsförsök, jordbruksekonomisk forskning, lantbrukskemisk kontrollverksamhet, frökontroll, växtskyddsverksamhet och maskinprovningar. För att effektivisera nu åsyftade filialers arbete och samarbete för jordbruket i norra Sverige föreslås att de förläggas till samma plats.

Även i en del andra avseenden har kommittén emellertid föreslagit en effektivisering av försöksverksamheten i Norrland, bland annat genom utbyggnad av verksamheten vid försöksgårdar, fasta försöksstationer och försöksfält. På växtförädlingens område föreslås vissa åtgärder för att främja verksamheten vid filialerna i de olika länen. Bland andra åtgärder förordas också, att en filial till statens växtskyddsanstalt upprättas i Norrland liksom även vissa nya filialer för frökontroll och trädgårdsodling samt en avdelning av statens maskinprovningar.

För de framlagda förslagens genomförande skulle enligt norrlandskommitténs beräkningar erfordras ett engångsanslag av i runt tal 3 000 000 kronor, varjämte de årliga anslagen för jordbruksforskningen skulle behöva höjas med sammanlagt 365 000 kronor. Sistnämnda belopp kan visserligen förefalla betydande men måste anses obetydligt i förhållande

till de mervärden, som därigenom torde komma att tillföras landet. Till belysning härav må nämnas att enbart en höjning av mjölkproduktionen i Norrland med en procent innebär en inkomststegring av bortåt 2 miljoner kronor. Det bör i övrigt anmärkas, att upptagna anslagsbehov icke i alla avseenden kunna betraktas som nya. Förslagets genomförande kan nämligen förväntas medföra, att vissa nu utgående årliga anslag av allmänna medel ej längre erfordras.

Norrlandskommitténs förslag ha genomgående tillstyrkts i avgivna yttrandena. Även 1945 års jordbruksförsöksutredning har räknat med att den av norrlandskommittén föreslagna institutionen skall komma till stånd. Kommitténs förslag ha emellertid hittills icke lett till någon åtgärd. Av vad chefen för jordbruksdepartementet anfört vid anmälan av frågan om anslag till avlöningar till statens maskin- och redskapsprovningar (nionde huvudtiteln, punkt 91) synes kunna utläsas, att departementschefen anser det fortfarande böra anstå med ett ståndpunktstagande till norrlandskommitténs förslag om anordningar för utvidgning av forsknings- och försöksverksamheten i Norrland. Som motiv härför har hänvisats till den sparsamhet i fråga om statsutgifter och den återhållsamhet beträffande nybyggnadsverksamhet, som måste iakttagas i nuvarande läge.

I det föregående har redan nämnts något om de skäl som anförts av norrlandskommittén till stöd för dess förslag i fråga om forsknings- och försöksverksamheten i Norrland. Härutöver kan hänvisas till följande uttalande av styrelsen för statens maskinprovningar i skrivelse den 28 juli 1948: »Med sin huvudstation i Ultuna samt lantbruks- och mejeriavdelningar i Alnarp äro provningarna något så när i stånd att tillgodose behovet av materialprovningar för mellersta och södra Sverige. Sämre ställt är Norrland i detta avseende och dock uppvisar väl just Norrland i flera hänseenden förutsättningar för jordbruk och enkannerligen maskinanvändning i jordbruket, som väsentligt avvika från sydligare traktens. Behovet av en filial av maskinprovningarna i Norrland är därför framträdande.» Oavsett vad sålunda anförts har emellertid departementschefen avvisat framställt förslag om anslag till en filial i Norrland.

Icke minst i dessa tider, då det tydligare än någonsin visat sig att vårt land för sin livsmedelsförsörjning är beroende även av det norrländska jordbruket, borde det ligga nära tills hands att från statsmakternas sida göra en insats för att gottgöra något av vad som hittills uraktlåtits bland annat i fråga om att utrusta jordbruket i Norrland med möjligheter till förbättrad forsknings- och försöksverksamhet. Enligt vår mening kan det norrländska näringslivet göra anspråk på att få ett motsvarande stöd som sedan gammalt kommit övriga landets näringar till del (vi hänvisa till norrlandskommitténs utredningar rörande tullskyddets verkningar m. m.). En förkovran av jordbrukets liksom andra näringar i Norrland skulle för övrigt bli till fördel för hela landet.

Med hänsyn till det anförda hålla vi före, att de förslag, som enligt vad ovan anförts blivit framlagda till effektivisering av forsknings- och försöksverksamheten på jordbrukets område i Norrland, utan vidare uppskov böra realiseras.

Under återopande av det anförda få vi föreslå,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att frågan om åtgärder för effektivisering av forsknings- och försöksverksamheten på jordbrukets område i Norrland underställes riksdagen vid dess eventuella höst-session eller i varje fall senast i början av nästkommande år.

Stockholm den 22 januari 1949.

O. E. Sandberg.

Carl Östlund.

Helge Lindström.

Verner Hedlund,
Östersund.

J. O. Gavelin.
